

ریاست جمهوری
سازمان برنامه و بودجه کشور
مرکز آمار ایران

نتایج آمارگیری اندازه‌گیری فصلی تعداد و تولیدات دام سنگین (گاو و گوساله)

پاییز ۱۴۰۱

مرکز آمار ایران

نشانه‌های نشریات مرکز آمار ایران

-	آمار گردآوری نشده است.
000	آمار در دسترس نیست.
x	ذاتاً یا عملاً وجود ندارد.
xx	جمع و محاسبه غیر ممکن یا بی‌معنی است.
//	رقم کمتر از نصف واحد است. رقم (نسبت) ناچیز و قابل صرف‌نظر کردن است.
*	رقم غیر قطعی است.
**	رقم جنبه تخمینی دارد.
⊗	به‌دلیل حفظ محرمانگی، رقم قابل انتشار نیست.

اختلاف در سرجمع‌ها به علت سراسر کردن ارقام است. محاسبه نسبت‌ها و شاخص‌ها قبل از سراسر کردن ارقام صورت گرفته است.

مرکز آمار ایران

پیشگفتار

پرورش دام سنگین (گاو، گاو میش و شتر) یکی از دو فعالیت اصلی زیر بخش دامداری است. مهمترین دام سنگینی که در کشور ما پرورش داده می‌شود، گاو و گوساله است که حدود ۹۰ درصد کل شیر تولیدی دام‌های کشور و بیش از نیمی از وزن گوشت قرمز عرضه شده توسط کشتارگاه‌های دام را به خود اختصاص می‌دهد. به دنبال اجرای طرح آمارگیری ماهانه تعداد و تولیدات دام سنگین در زمستان سال ۱۳۹۸، اجرای این طرح آمارگیری به صورت فصلی از ابتدای سال ۱۳۹۹ در دستور کار مرکز آمار ایران قرار گرفت.

در این طرح آمارگیری اطلاعات مربوط به تعداد گاو و گوساله در روز آمارگیری (زمان مرجع آخرین ماه هر فصل) به تفکیک سن و جنس و تعداد دام زنده به دنیا آمده، تعداد دام پروار شده و مقدار تولید شیر در فصل آمارگیری، از بیش از ۴۰۰۰ بهره‌بردار دارای فعالیت پرورش گاو و گوساله که با استفاده از چارچوب سرشماری عمومی کشاورزی ۱۳۹۳ که با روش‌های نمونه‌گیری انتخاب شده‌اند، پرسیده شد و نتایج با روش‌های آماری به سطح کل جامعه تعمیم داده شد. نشریه حاضر، حاوی اطلاعات حاصل از اجرای طرح در پاییز ۱۴۰۱ است.

از این اطلاعات علاوه بر کمک به برنامه‌ریزی‌های تخصصی بخش دام، اطلاعات ارزشمندی برای متولیان تنظیم بازار فرآورده‌ها و نهاده‌های مرتبط با این نوع دام و محققان فراهم می‌شود.

امید است که اطلاعات ارائه شده مورد استفاده تصمیم‌گیران، برنامه‌ریزان و پژوهشگران قرار گیرد و این مرکز با بهره‌گیری از نظرات آنان در تهیه و ارائه اطلاعات دقیق و بهنگام آماری مورد نیاز گام‌های مؤثرتری بردارد.

شایان ذکر است اطلاعات این نشریه از طریق درگاه ملی ایران به آدرس www.amar.org.ir قابل دسترسی می‌باشد.

فهرست مندرجات

صفحه	عنوان
۲	مقدمه
۳	راهنمای کاربران
۴	مشخصات کلی طرح
۶	تعاریف و مفاهیم
۷	خلاصه یافته‌ها
۱۰	جدول‌های آماری

مرکز آمار ایران

مقدمه

به‌منظور تأمین نیازهای آماری برنامه‌ریزان بخش دام از آخرین وضعیت تعداد گاو و گوساله و مقدار تولیدات این نوع دام، طرح آمارگیری نمونه‌ای اندازه‌گیری فصلی تعداد و تولیدات دام سنگین (گاو و گوساله) از تاریخ ۲۰ لغایت ۳۰ آذر ماه ۱۴۰۱ در ۳۱ استان کشور اجرا شد. در این طرح، اطلاعاتی در مورد «تعداد دام در روز آمارگیری به تفکیک سن و جنس» و «تعداد دام زنده به‌دنیا آمده، تعداد دام پروار شده و مقدار تولید شیر در فصل پاییز» از بیش از ۴۰۰۰ بهره‌بردار نمونه در کشور که با روش‌های آماری، انتخاب شده‌اند به شیوه آمارگیری تلفنی جمع‌آوری شد و اطلاعات آن با شیوه‌های آماری، به کل جامعه تعمیم داده شد.

استفاده از اطلاعات ارائه شده مستلزم آشنایی با مفاهیم، اصطلاحات فنی و روش‌های اجرایی به‌کار رفته در این طرح آمارگیری است که ممکن است با برداشت‌های موجود در اذهان عمومی متفاوت باشد. به‌منظور ممانعت از برداشت‌های سلیقه‌ای از نتایج طرح، مطالعه تعاریف و مفاهیم به‌کار رفته در این طرح به کاربران محترم توصیه می‌شود.

مرکز آمار ایران

راهنمای کاربران

نکات مورد توجه در جدول‌های آماری

هر جدول آماری از عنوان، سرستون‌ها، ستون شرح و متن جدول تشکیل شده است که باید به مندرجات آن‌ها به دقت توجه شود. متن جدول شامل اعدادی است که اطلاعات آماری را تشکیل می‌دهند و به وسیله مندرجات سه قسمت (عنوان، سرستون و شرح) قابل درک و تبیین می‌باشد. در برخی موارد مطالب مندرج در سه قسمت نام برده شده برای درک اطلاعات متن کافی نیست و باید به زیرنویس‌ها، تعاریف و توضیحات این نشریه توجه شود. در عنوان جدول معمولاً زمان آماری و ماهیت یا موضوع اعداد متن جدول به‌طور کلی توضیح داده می‌شود. ستون شرح و سرستون‌ها به‌طور دقیق ماهیت و مفهوم اطلاع مندرج در خانه محل تقاطع را مشخص می‌کند.

توضیح مهم:

پس از گذشت ۹ ماه از اجرای طرح آمارگیری دام سنگین (دی ۱۳۹۸ لغایت شهریور ۱۳۹۹) و کسب اطلاعات جدید و به روز از فعالیت دامداری کشور که از اجرای طرح آمارگیری تفصیلی از دامداری‌های کشور (مهر و آبان سال ۱۳۹۹) حاصل شد، روش محاسبه برآوردهای طرح آمارگیری دام سنگین، بررسی و مورد بازنگری قرار گرفت و لذا اطلاعات از فصل پاییز ۱۳۹۹، بر اساس بازنگری انجام شده برآورد و ارائه می‌شود.

مرکز آمار ایران

مشخصات کلی طرح

سابقه طرح

این طرح آمارگیری برای نخستین بار در فصل زمستان سال ۱۳۹۸ به صورت ماهانه و پس از آن به صورت فصلی از بهار ۱۳۹۹ اجرا شد.

هدف کلی

هدف کلی از اجرای این طرح، برآورد تعداد و میزان تولیدات دام سنگین (گاو و گوساله) در فصل پاییز ۱۴۰۱ بود.

جامعه هدف

جامعه هدف طرح، بهره‌برداران دام‌های کشاورزی در نقاط شهری یا روستایی کشور متعلق به خانوارهای معمولی ساکن، بهره‌برداران غیرساکن و شرکت‌های رسمی و مؤسسات عمومی است که در روز آمارگیری دارای فعالیت پرورش گاو و گوساله بوده‌اند.

جامعه آمارگیری

جامعه آمارگیری این طرح، شامل همه بهره‌برداران دام‌های کشاورزی دارای فعالیت پرورش گاو و گوساله در نقاط شهری و روستایی کشور متعلق به خانوارهای معمولی ساکن، بهره‌برداران غیرساکن و شرکت‌های رسمی و مؤسسات عمومی است که بنا بر اطلاعات سرشماری عمومی کشاورزی ۱۳۹۳، دارای حداقل ۵ رأس گاو و گوساله بوده‌اند.

واحد آماری

واحد آماری این طرح، یک بهره‌بردار دام‌های کشاورزی دارای فعالیت پرورش گاو و گوساله در نقاط شهری یا روستایی کشور متعلق به خانوارهای معمولی ساکن، بهره‌برداران غیرساکن و شرکت‌های رسمی و مؤسسات عمومی است که در روز آمارگیری دارای فعالیت پرورش گاو و گوساله بوده‌اند.

زمان آماری

زمان آماری برای متغیرهای مربوط به تعداد دام، روز آمارگیری و برای سایر اطلاعات، فصل پاییز ۱۴۰۱ بوده است.

زمان آمارگیری

زمان آمارگیری این طرح، ۲۰ لغایت ۳۰ آذر سال ۱۴۰۱ بوده است.

روش جمع‌آوری اطلاعات

اطلاعات بهره‌برداران نمونه از طریق آمارگیری تلفنی جمع‌آوری شد. در صورت عدم امکان تکمیل پرسشنامه برای بهره‌بردار نمونه اصلی، پرسشنامه برای واحدهای نمونه جایگزین تکمیل شد.

سطح ارائه برآوردها

برآوردها در سطح کل کشور ارائه شده است.

خطای نمونه‌گیری قابل پذیرش

حداکثر خطای نمونه‌گیری مورد پذیرش برای متغیر «تعداد دام» ۴ درصد پیش‌بینی شده است.

مرکز آمار ایران

تعاریف و مفاهیم

بهره‌برداری کشاورزی

یک واحد تولیدی اقتصادی کشاورزی است که تحت مدیریت واحدی قرار دارد.

بهره‌برداری پرورش دهنده گاو و گوساله

یک بهره‌برداری کشاورزی است که به پرورش گاو یا گوساله در روز آمارگیری، به صورت سنتی یا صنعتی می‌پردازد.

دام زنده به دنیا آمده

گوساله متولد شده در فصل آمارگیری است هر چند که بعد از تولد مرده باشد.

دام پرواری

دام پرواری، دامی است که در هر سن و جنس، به منظور افزایش وزن، تحت برنامه معینی، برای مدتی نگهداری می‌شود.

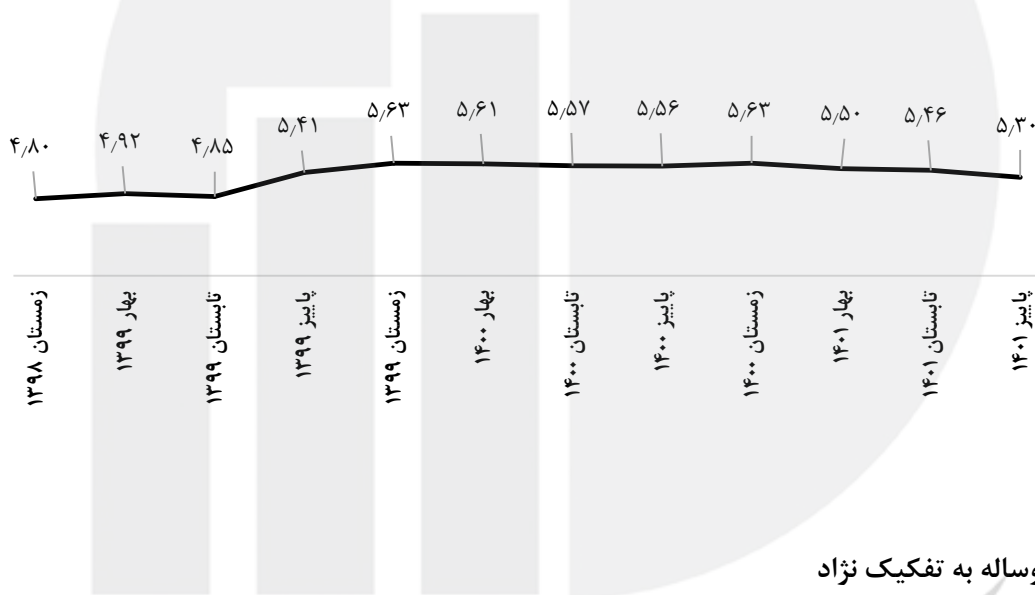
مرکز آمار ایران

خلاصه یافته‌ها

تعداد گاو و گوساله

نتایج طرح آمارگیری اندازه‌گیری فصلی تعداد و تولیدات دام سنگین (گاو و گوساله)، در پاییز ۱۴۰۱ نشان می‌دهد که تعداد گاو و گوساله موجود در دامداری‌های کشور در پایان این فصل، ۵/۳۰ میلیون رأس بوده است.

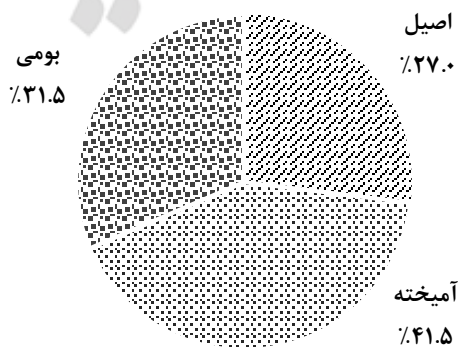
نمودار ۱- تغییرات تعداد گاو و گوساله در دامداری‌های کشور (میلیون رأس)

تعداد گاو و گوساله به تفکیک نژاد

در پاییز ۱۴۰۱، تعداد ۱/۴۳ میلیون رأس گاو و گوساله اصیل، ۲/۲۰ میلیون رأس گاو و گوساله آمیخته و ۱/۶۷ میلیون رأس گاو و گوساله بومی در بهره‌برداری‌های پرورش دهنده گاو و گوساله وجود داشته است.

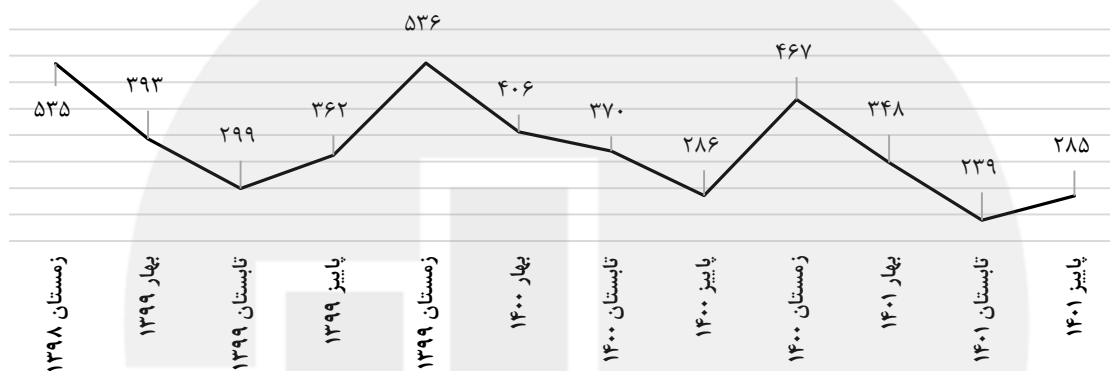
نمودار ۲- ترکیب انواع نژادهای گاو و گوساله - پاییز ۱۴۰۱

تعداد گوساله زنده به دنیا آمده

در پاییز ۱۴۰۱، تعداد ۲۸۵ هزار رأس گوساله در بهره‌برداریهای پرورش‌دهنده دام کشور متولد شد.

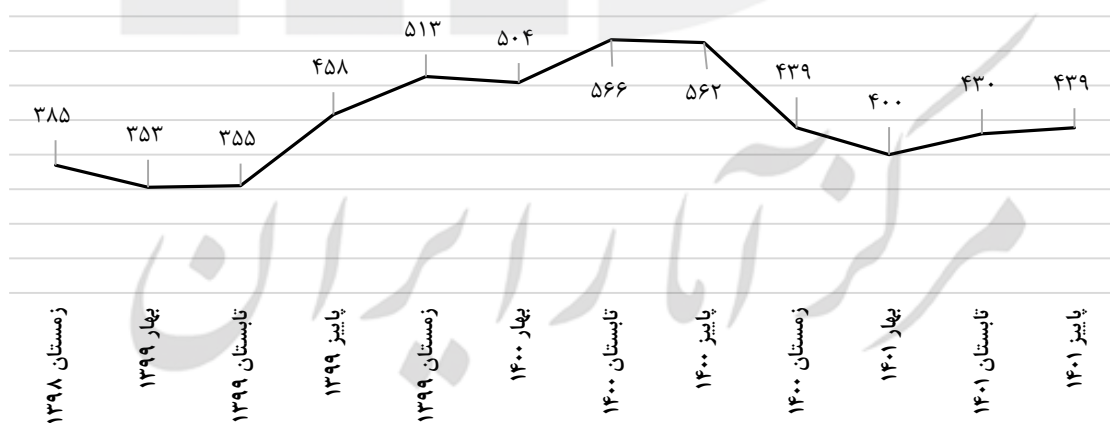
نمودار ۳- تغییرات تعداد گوساله زنده به دنیا آمده در دامداری‌های کشور (هزار رأس)

تعداد دام پروار شده

در پاییز ۱۴۰۱، تعداد ۴۳۹ هزار رأس گاو و گوساله در دامداری‌های کشور پروار شده است.

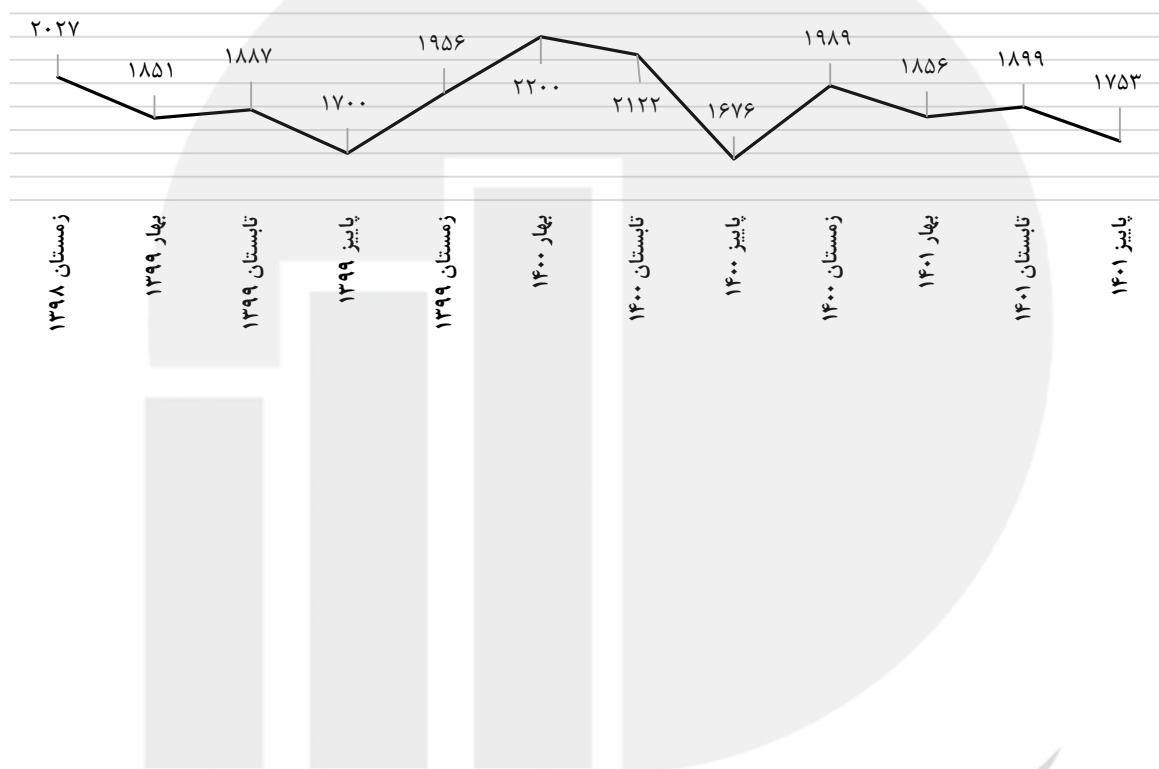
نمودار ۴- تغییرات تعداد گاو و گوساله پروار شده در دامداری‌های کشور (هزار رأس)

مقدار تولید شیر

مقدار تولید شیر گاو در پاییز سال جاری، ۱/۷۵ میلیون تن برآورد شده است.

نمودار ۵- تغییرات مقدار تولید شیر گاو در دامداری‌های کشور (هزار تن)

مرکز آمار ایران

جدول‌های آماری

جدول ۱ - تعداد گاو و گوساله - زمستان ۱۳۹۸ تا پاییز ۱۴۰۱ (هزار رأس)

بیش تر از دو سال		از یک سال تا دو سال		از بدو تولد تا یک سال		جمع	شرح
نر	ماده	نر	ماده	نر	ماده		
۱۲۲	۱۹۸۵	۴۱۱	۶۷۷	۷۷۹	۸۱۲	۴۷۸۶	زمستان ۱۳۹۸
۱۳۹	۲۰۶۷	۴۲۱	۶۸۶	۷۷۴	۸۳۲	۴۹۱۹	بهار ۱۳۹۹
۱۲۶	۲۰۴۹	۳۷۳	۶۶۱	۷۷۸	۸۶۴	۴۸۵۱	تابستان ۱۳۹۹
۱۶۰	۲۳۶۱	۴۸۲	۷۴۶	۷۸۳	۸۸۲	۵۴۱۵	پاییز ۱۳۹۹
۱۳۰	۲۲۶۵	۵۰۶	۷۰۱	۱۱۰۲	۹۲۴	۵۶۲۸	زمستان ۱۳۹۹
۱۲۵	۲۲۷۱	۴۷۱	۶۶۷	۱۱۱۶	۹۶۰	۵۶۰۹	بهار ۱۴۰۰
۱۳۰	۲۲۰۸	۴۵۰	۶۷۸	۱۲۰۱	۹۰۴	۵۵۷۰	تابستان ۱۴۰۰
۱۰۵	۱۹۲۴	۳۳۶	۵۷۸	۱۸۸۴	۷۲۷	۵۵۵۵	پاییز ۱۴۰۰
۱۰۴	۲۲۱۹	۴۴۶	۶۴۲	۱۳۳۲	۸۸۲	۵۶۲۵	زمستان ۱۴۰۰
۸۵	۱۹۳۰	۴۰۶	۵۵۱	۱۷۶۵	۷۶۳	۵۵۰۰	بهار ۱۴۰۱
۸۲	۱۸۹۵	۳۹۴	۵۳۹	۱۸۲۲	۷۲۷	۵۴۶۰	تابستان ۱۴۰۱
۸۰	۱۹۱۰	۳۵۰	۵۴۳	۱۷۳۳	۶۸۷	۵۳۰۲	پاییز ۱۴۰۱

جدول ۲ - تعداد گاو و گوساله اصیل - زمستان ۱۳۹۸ تا پاییز ۱۴۰۱ (هزار رأس)

بیش تر از دو سال		از یک سال تا دو سال		از بدو تولد تا یک سال		جمع	شرح
نر	ماده	نر	ماده	نر	ماده		
۱۸	۵۹۲	۱۱۶	۲۴۷	۲۱۱	۲۵۲	۱۴۳۵	زمستان ۱۳۹۸
۱۶	۶۲۸	۱۲۶	۲۴۲	۲۰۵	۲۴۸	۱۴۶۶	بهار ۱۳۹۹
۲۳	۶۳۲	۱۱۸	۲۳۳	۲۰۸	۲۶۵	۱۴۸۰	تابستان ۱۳۹۹
۱۶	۵۴۱	۱۰۵	۱۹۵	۱۷۷	۲۲۱	۱۲۵۴	پاییز ۱۳۹۹
۲۱	۵۷۰	۹۶	۲۰۷	۱۸۰	۲۳۴	۱۳۰۷	زمستان ۱۳۹۹
۱۷	۵۷۷	۹۱	۲۱۰	۲۰۱	۲۳۰	۱۳۲۷	بهار ۱۴۰۰
۲۱	۵۷۲	۸۳	۲۱۰	۱۹۲	۲۳۹	۱۳۱۸	تابستان ۱۴۰۰
۱۷	۴۹۵	۷۰	۱۷۳	۴۰۹	۱۸۳	۱۳۴۷	پاییز ۱۴۰۰
۱۴	۵۳۶	۸۷	۱۹۱	۲۶۹	۲۱۱	۱۳۰۸	زمستان ۱۴۰۰
۱۱	۴۸۵	۷۴	۱۶۸	۳۸۰	۱۸۳	۱۳۰۱	بهار ۱۴۰۱
۱۳	۴۹۱	۹۳	۱۷۶	۴۰۳	۱۸۷	۱۳۶۴	تابستان ۱۴۰۱
۱۱	۵۵۹	۱۰۱	۱۷۹	۳۹۱	۱۸۹	۱۴۳۰	پاییز ۱۴۰۱

جدول ۳ - تعداد گاو و گوساله آمیخته - زمستان ۱۳۹۸ تا پاییز ۱۴۰۱ (هزار رأس)

بیش تر از دو سال		از یک سال تا دو سال		از بدو تولد تا یک سال		جمع	شرح
نر	ماده	نر	ماده	نر	ماده		
۵۶	۷۶۰	۱۸۹	۲۵۴	۳۳۵	۳۱۲	۱۹۰۶	زمستان ۱۳۹۸
۷۰	۷۹۰	۱۹۲	۲۶۲	۳۴۳	۳۱۶	۱۹۷۲	بهار ۱۳۹۹
۵۷	۷۸۲	۱۶۰	۲۴۸	۳۵۳	۳۳۱	۱۹۳۲	تابستان ۱۳۹۹
۸۱	۹۵۳	۲۴۹	۲۹۵	۳۸۱	۳۵۵	۲۳۱۴	پاییز ۱۳۹۹
۵۸	۹۰۹	۲۷۱	۲۷۵	۵۱۲	۳۷۶	۲۴۰۱	زمستان ۱۳۹۹
۵۶	۹۲۴	۲۷۱	۲۶۸	۴۶۷	۳۹۹	۲۳۸۵	بهار ۱۴۰۰
۵۰	۹۱۹	۲۶۴	۲۸۷	۴۹۴	۳۷۵	۲۳۸۸	تابستان ۱۴۰۰
۴۱	۷۹۶	۱۸۳	۲۴۰	۸۱۴	۳۱۲	۲۳۸۴	پاییز ۱۴۰۰
۴۳	۹۰۲	۲۴۶	۲۶۰	۵۹۴	۳۶۵	۲۴۱۱	زمستان ۱۴۰۰
۳۸	۸۲۱	۲۳۶	۲۲۹	۷۶۸	۳۲۹	۲۴۲۱	بهار ۱۴۰۱
۳۶	۷۸۷	۲۱۷	۲۱۷	۷۸۶	۳۰۴	۲۳۴۷	تابستان ۱۴۰۱
۳۵	۷۴۹	۱۷۳	۲۱۵	۷۵۳	۲۷۹	۲۲۰۴	پاییز ۱۴۰۱

جدول ۴ - تعداد گاو و گوساله بومی - زمستان ۱۳۹۸ تا پاییز ۱۴۰۱ (هزار رأس)

بیش تر از دو سال		از یک سال تا دو سال		از بدو تولد تا یک سال		جمع	شرح
نر	ماده	نر	ماده	نر	ماده		
۴۸	۶۳۴	۱۰۵	۱۷۷	۲۳۲	۲۴۸	۱۴۴۵	زمستان ۱۳۹۸
۵۲	۶۴۹	۱۰۳	۱۸۲	۲۲۵	۲۶۹	۱۴۸۱	بهار ۱۳۹۹
۴۵	۶۳۴	۹۶	۱۸۰	۲۱۶	۲۶۸	۱۴۳۹	تابستان ۱۳۹۹
۶۲	۸۶۷	۱۲۸	۲۵۷	۲۲۶	۳۰۷	۱۸۴۶	پاییز ۱۳۹۹
۵۰	۷۸۶	۱۳۹	۲۱۹	۴۱۱	۳۱۴	۱۹۱۹	زمستان ۱۳۹۹
۵۱	۷۶۹	۱۰۹	۱۸۸	۴۴۸	۳۳۱	۱۸۹۷	بهار ۱۴۰۰
۵۹	۷۱۶	۱۰۳	۱۸۰	۵۱۵	۲۹۰	۱۸۶۴	تابستان ۱۴۰۰
۴۸	۶۳۴	۸۳	۱۶۵	۶۶۱	۲۳۲	۱۸۲۴	پاییز ۱۴۰۰
۴۷	۷۸۰	۱۱۲	۱۹۱	۴۶۹	۳۰۶	۱۹۰۶	زمستان ۱۴۰۰
۳۶	۶۲۵	۹۶	۱۵۴	۶۱۶	۲۵۱	۱۷۷۸	بهار ۱۴۰۱
۳۳	۶۱۷	۸۳	۱۴۶	۶۳۲	۲۳۶	۱۷۴۸	تابستان ۱۴۰۱
۳۴	۶۰۲	۷۷	۱۴۸	۵۸۸	۲۱۹	۱۶۶۸	پاییز ۱۴۰۱

جدول ۵- تعداد گوساله زنده به دنیا آمده، تعداد دام پروار شده و مقدار تولید شیر - زمستان ۱۳۹۸ تا پاییز ۱۴۰۱

شرح	گوساله زنده به دنیا آمده (هزار رأس)	دام پروار شده (هزار رأس)	شیر (هزار تن)
زمستان ۱۳۹۸	۵۳۵	۳۸۵	۲۰۲۷
بهار ۱۳۹۹	۳۹۳	۳۵۳	۱۸۵۱
تابستان ۱۳۹۹	۲۹۹	۳۵۵	۱۸۸۷
پاییز ۱۳۹۹	۳۶۲	۴۵۸	۱۷۰۰
زمستان ۱۳۹۹	۵۳۶	۵۱۳	۱۹۵۶
بهار ۱۴۰۰	۴۰۶	۵۰۴	۲۲۰۰
تابستان ۱۴۰۰	۳۷۰	۵۶۶	۲۱۲۲
پاییز ۱۴۰۰	۲۸۶	۵۶۲	۱۶۷۶
زمستان ۱۴۰۰	۴۶۷	۴۳۹	۱۹۸۹
بهار ۱۴۰۱	۳۴۸	۴۰۰	۱۸۵۶
تابستان ۱۴۰۱	۲۳۹	۴۳۰	۱۸۹۹
پاییز ۱۴۰۱	۲۸۵	۴۳۹	۱۷۵۳

مرکز آمار ایران